

jakości prace dotyczące wszelkich aspektów nomenklatury i terminologii botanicznej. Redaktorem naczelnym *Bionomina*, a jednocześnie założycielem czasopisma, jest Alain Dubois z Muzeum Historii Naturalnej w Paryżu. Wysoki poziom publikowanych prac zapewnia 27 osobowy międzynarodowy zespół członków redakcji z Australii (1), Austrii (1), Belgii (1), Chin (1), Francji (9), Kanady (1), Kolumbii (1), Niemiec (1), Nowej Zelandii (1), Rosji (1), Szwajcarii (1), Szwecji (1), U.S.A. (3), Wielkiej Brytanii (1) i Włoch (2). Wszystkie manuskrypty nadesłane do redakcji są recenzowane przed przyjęciem do druku.

Profil przedstawianego czasopisma najlepiej oddają tytuły wybranych prac opublikowanych w trzech numerach, jakie ukazały się dotychczas: A. Dubois – *Bionomina, a forum for the discussion of nomenclatural and terminological issues in biology*, J. H. Kuhn, V. Wahl-Jensen – *Being obsessive-compulsive about terminology and nomenclature is not a vice, but a virtue*, N. J. Kluge – *Circumscriptional names of higher taxa in Hexapoda*, T. Hoquet – *Why terms matter to biological theories: the term "origin" as used by Darwin*, A. Dubois – *The International Code of Zoological Nomenclature must be drastically improved before it is too late*, T. Hoquet – *Translating natural selection: true concept, but false term?*, D. L. Hawksworth – *Introducing the Draft BioCode (2011)*, W. Greuter i in. – *Draft*

BioCode (2011). Principles and Rules regulating the naming of organisms. New draft, revised in November 2010, A. Dubois – *A zoologist's viewpoint on the Draft BioCode*, E. Aescht – *Viewing the Draft BioCode as a protistologist and museum employee*.

Pełną informację o czasopiśmie *Bionomina*, a także darmowy dostęp do części opublikowanych artykułów, zainteresowani czytelnicy znajdują na stronie internetowej pod adresem <http://www.mapress.com/bionomina/content.htm>.

Jan J. WÓJCICKI

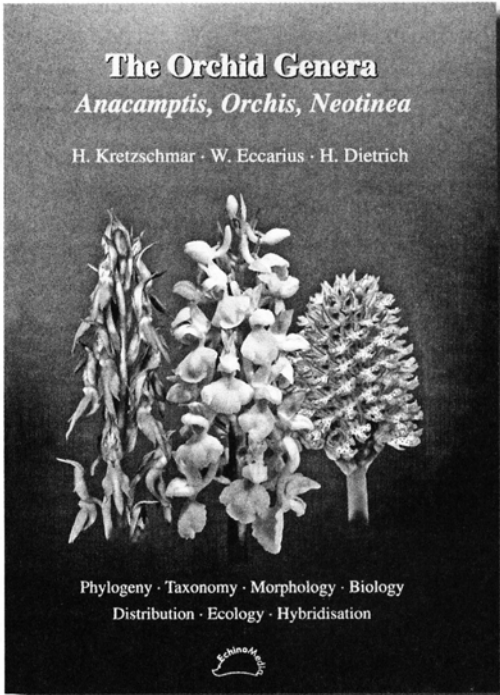
RECENZJE • BOOK REVIEWS

H. KRETZSCHMAR, W. ECCARIUS, H. DIETRICH. *The Orchid Genera*, Anacamptis, Orchis, Neotinea. 2007. Echino Media Verlag Dr Kerstin Ramm, Bürgel, 2007, 544 str., 513 kolorowych fotografii, format 17 × 24 cm. Cena: 98 €. ISBN 978-3-937107-12-7.

Anglojęzyczna wersja drugiej już edycji tej monografii przynosi podsumowanie aktualnego stanu wiedzy na temat dawnego rodzaju *Orchis* s.l. (z wyłączeniem rodzaju *Dactylorhiza*). Na początek, w krótkim jednostronicowym wstępie autorzy wyjaśniają kwestie formalne, podejście do typizacji i inne kwestie związane z przygotowaną przez nich monografią, oraz dziękują wielu osobom, z których konsultacji (oraz innej pomocy) korzystali. W szczególności sposób dziękują sześciu badaczom z Europy, w tym naszemu koledze dr Leszkowi Bernackiemu, za szczególnie cenną i użyteczną pomoc podczas przygotowywania monografii. Dziękują też ponad 50 fotografom, których fotografie wykorzystali w opracowaniu. Kolejny rozdział, dosyć obszerny, poświęcono historii badań nad szeroko rozumianym rodzajem *Orchis*. Autorzy zaczynają od starożytności, od dzieł Teofrasta

i Dioskoridesa, by następnie poprzez średnio-wiecznych badaczy (O. Brunfelsa, L. Fuchsa, H. Bocka, G. Bauchina) i późniejszych (J. Tourneforta, J. Raya) oraz Karola Linneusza, dojsz do współczesności. Ważną część monografii stanowi rozdział, w którym omówiono aktualne badania z zakresu systematyki grupy, za-

Anacamptis morio, *Neotinea tridentata*, *Neotinea ustulata*, *Orchis militaris*, *Orchis purpurea*, *Orchis mascula* – subsp. *mascula* (Polska północna) i subsp. *speciosa* (Polska południowa) oraz *Orchis pallens*. Każdy z rodzajów omówiono krótko, uwzględniając w sposób szczególny jego systematykę. Podano także klucze do sekcji, gatunków i podgatunków. Poszczególne gatunki scharakteryzowano według stałego schematu obejmującego: obowiązującą nazwę łacińską z frazą autorską, bazonim, typ, synonimy, stosunek danego podgatunku do innych podgatunków w obrębie gatunku, cytologię, rozmieszczenie, ekologię, biologię i zagrożenie, zmienność i w końcu uwagi. Bogata strona ilustracyjna, zamieszczona dla każdego z taksonów, obejmuje jego typ nomenklatoryczny (skan lub fotografia), fotografię biotopu oraz fotografie pokroju rośliny i jej części (głównie kwiatów) ukazujących zakres zmienności. Ważną częścią strony ilustracyjnej są doskonałe, czarno-białe fotografie pyłkowni oraz nasion, wykonane w mikroskopie skaningowym. W razie potrzeby pojawiają się również ryciny kreskowe szczegółów morfologicznych. Dla wszystkich gatunków zamieszczono mapy rozmieszczenia, na których odrębnymi kolorami zaznaczono zasięgi podgatunków. Całość tego obszernego dzieła kończy rozdział na temat mieszańców (bardzo częstych w tej grupie), bogaty (ponad 80 pozycji) spis literatury przedmiotu oraz indeks taksonów.

również oparte na metodach molekularnych, jak i prace palynotaksonomiczne, oraz te odwołujące się do morfologii nasion i innych organów tak generatywnych jak i wegetatywnych. Najobszerniejszą część pracy stanowi przegląd systematyczny gatunków, poprzedzony kluczem do oznaczania rodzajów dawnego rodzaju *Orchis*. Autorzy dzielą dawny, szeroko ujęty rodzaj *Orchis* na trzy rodzaje: *Anacamptis* (z 7 sekcjami i 11 gatunkami), *Neotinea* (2 sekcje z 4 gatunkami) i *Orchis* (z 2 podrodzajami, 7 sekcjami i 21 gatunkami). Dziesięć z tych gatunków to reprezentanci flory Polski, według przyjętej systematyki: *Anacamptis pyramidalis*, *Anacamptis coriophora*, *Anacamptis palustris*,

Na zakończenie warto przytoczyć opinię o książce zawartą w słowie wstępnym, o które poproszono najwybitniejszego bodaj europejskiego specjalistę w zakresie taksonomii ewolucyjnej tej grupy, profesora Richarda M. Batemana z Londynu. W bardzo rzeczowym tekście przypomina on m.in. kilka fundamentalnych prawd, a wśród nich tę, że tego typu całościowe monografie to prawdziwie „święte Grale” biologii systematycznej. Ta konstatacja stanowi dobry i niezamierzony zapewne komentarz do pomysłów naszego Ministerstwa Nauki i części kolegów biologów, postępujących dziś ten typ fundamentalnych dzieł ze względów czysto ideologicznych. Richard

Bateman nie szczędzi pochwał dotyczących zarówno merytorycznej wartości opracowania jak i strony ilustracyjnej, szczególnie ważnej w przypadku storczykowatych. Bogactwo i piękno fotografii ukazuje zarówno zróżnicowanie biotopów jak i zmienność poszczególnych gatunków; stanowią też o rzadko spotykanej estetyce opracowania. Zamieszczone w słowie wstępnym pochwały profesora Richarda Batemana niech wystarczą za rekomendację i zachęcą do sięgnięcia po tę wyjątkowo wartościową pozycję.

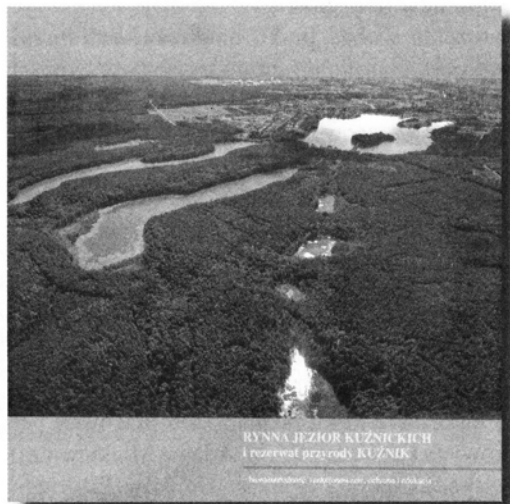
Zbigniew MIREK

OWSIANNY P. M. (red.), *Rynna Jezior Kuźnickich i rezerwat Kuźnik – bioróżnorodność, funkcjonowanie, ochrona i edukacja*. Muzeum Stanisława Staszica, Piła, 2009, 251 str., ryciny kreskowe, fotografie, tabele. Format 21 × 19.8 cm. Cena: nie podano. ISBN 978-83-902712-8-6.

W tej książce przedstawiono wyniki badań nad roślinami i zwierzętami żyjącymi w bardzo zróżnicowanych siedliskach interesującego rezerwatu przyrodniczego Kuźnik, leżącego w obrębie polodowcowej rynny Jezior Kuźnickich; wchodzi on w skład „Ostoi Pilskiej” na Pojezierzu Pomorskim. Scharakteryzowano chroniony teren i jego walory przyrodnicze na tle ośmiu innych obwodów ochronnych w „Ostoi Pilskiej” (P. M. Owsiany, M. Gąbka), podano historię osadnictwa i użytkowania zasobów naturalnych, a także historię eksploracji naukowej oraz powojennej inwentaryzacji obiektów chronionych sięgającej opracowania A. Wodziczki i Z. Czubińskiego (R. Ruta). Sporo miejsca poświęcono omówieniu bogactwa gatunkowego glonów: w sumie oznaczono 528 taksonów z różnych grup systematycznych i omówiono ich zbiorowiska w wybranych siedliskach (P. M. Owsiany).

Na terenie rezerwatu odnotowano: 84 gatunki porostów, z których 14 objętych jest tzw. czerwoną listą, a 19 podlega ochronie prawnej

(W. Gruszka), 212 gatunków grzybów i 11 gatunków rzadko badanych śluzowców (K. Kryza, R. Puciata). Spośród makroskopowych roślin wodnych podano 6 gatunków ramienic, 43 gatunki mchów, 3 gatunki wątrobowców oraz 130 gatunków roślin naczyniowych, w tym liczne gatunki uważane za rzadkie lub zagrożone (M. Gąbka, P. M. Owsiany, A. Rusińska). Zwrócono też uwagę na zróżnicowanie zbiorowisk roślinnych jeziorno-torfowiskowych (M. Gąbka, P. M. Owsiany). Świat zwierząt tego rezerwatu jest również bardzo bogaty. Wśród rzadko w Polsce badanych ameb skorpukowych stwierdzono tu 83 taksony, w tym kilka po raz pierwszy w Polsce (Ł. Lamentowicz). Spośród 144 gatunków pająków znalezionych w różnych typach siedlisk, 4 objęte są czerwoną listą (A. Stanilewicz); wśród 778 gatunków chrząszczy 6 objętych jest ochroną

gatunkową, a 22 są nowe dla Pojezierza Pomorskiego (R. Ruta). Wymienione zostały ponadto 382 gatunki motyli (R. Rosa), 7 gatunków płazów i 6 gatunków gadów (M. Rybacki), 104 gatunki ptaków (A. Stanilewicz, J. Glapan) oraz 20 gatunków zwierząt łownych (A. Standio). Osobne studium poświęcono chrząszczom i żyjącym się nimi nietoperzom zasiedlającym ruiny browaru leżące w sąsiedztwie rezerwatu

(G. Wojtaszyn, R. Ruta), które imitując jaskinie, okazały się godne objęcia ochroną. Ze względu na atrakcyjność opisywanego terenu, autorzy (A. Kałka, P. M. Owsiany) wskazują na możliwość wykorzystania go w szkolnej edukacji przyrodniczej, która z kolei może doprowadzić do skutecznej ochrony jego cennych walorów. Do poszczególnych artykułów dołączono nie liczne fotografie oraz mapki i tabele podpisane także po angielsku, dodano także angielskie streszczenia. Tylko ostatni artykuł uzupełniony jest tekstami niemieckimi, być może z uwagi na niemiecką młodzież często odwiedzającą sąsiedzkie rejony.

Książka ma sporą wartość popularyzatorską. Zaznajamia ze zróżnicowaną przyrodą tego rezerwatu, zachęca do jego zwiedzenia i daje materiał łatwy do wykorzystania w szkolnych wycieczkach dydaktycznych. Poziom poszczególnych artykułów jest rozmaity. W niektórych artykułach długie listy gatunków nie mają większego znaczenia wobec braku naukowej dokumentacji pozwalającej na sprawdzenie poprawności oznaczeń. Miejmy nadzieję, że znajdzie się ona później w opracowaniach opublikowanych w odpowiednich czasopismach naukowych. Wymagają tego zwłaszcza gatunki podane tu jako nowe dla Polski i dla omawianego terenu oraz gatunki rzadko spotykane. Recenzowane opracowanie zostało wykonane w ramach ochrony zagrożonych siedlisk i gatunków w państwach Unii Europejskiej pod hasłem Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000. Tej pozycji wykonanej przez 15 autorów z kilku poznańskich placówek naukowych (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Polska Akademia Nauk), członków Pilskiego Klubu Przyrodników, pracowników nadleśnictwa w Pile i Uniwersytetu Wrocławskiego patronował dr Paweł M. Owsiany z Zamiejscowego Ośrodka Dydaktycznego Uniwersytetu A. Mickiewicza w Pile.

Jadwiga SIEMIŃSKA

NADCHODZĄCE SPOTKANIA FORTHCOMING MEETINGS

- OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA – ZRÓŻNICOWANIE MURAW KSEROTERMICZNYCH W POLSCE, 2–4 VI 2011

Informacja: Dr Anna Cwener, Zakład Geobotaniki Instytut Biologii Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, ul. Akademicka 19, 20-033 Lublin
Tel. +81 5375046
E-mail: murawy2011@wp.pl

- 22ND PACIFIC SCIENCE CONGRESS – ASIA PACIFIC SCIENCE IN THE 21ST CENTURY: MEETING THE CHALLENGES OF GLOBAL CHANGE, 14–18 VI 2011

Informacja: 22nd Pacific Science Congress, AOS Conventions & Events Sdn. Bhd., 39 & 40, Jalan Mamanda 9, Ampang Point, 68000 Ampang, Kuala Lumpur, MALAYSIA
Tel. +60 3 42529100
Fax: +60 3 42571133
E-mail: psc22@aosconventions.com
<http://www.22ndpsc.net>

- XVIII INTERNATIONAL BOTANICAL CONGRESS, 23–30 VII 2011

Informacja: Congress Secretariat, ICMS Australasia, GPO Box 5005, Melbourne VIC 3205, AUSTRALIA
Tel. +61 3 9682 0500
Fax: +61 3 9682 0344
E-mail: info@ibc2011.com
<http://www.ibc2011.com>

- INTERNATIONAL CONFERENCE OF YOUNG SCIENTISTS „ADVANCES IN BOTANY AND ECOLOGY”, 9–13 VIII 2011

Informacja: Dr. Olga Burova, M.G. Kholodny Institute of Botany, NASU, Tereschenkivska Str., 2, Kyiv, 01601, UKRAINE
Tel. +38 044 2352034
E-mail: botany-center@ukr.net
<http://www.botany-center.kiev.ua>

- 11TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON THE ECOLOGY AND MANAGEMENT OF ALIEN